

Mr. Adnan TINJIĆ
Hatidža FETAHAGIĆ
Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona
tinjicadnan@gmail.com
hatidza.arhiv@gmail.com

Pregledni naučni rad/Review scientific article
UDK/UDC: 930.25:371.38(497.6 Tuzla) (061)

EDUKACIJA ARHIVSKIH KADROVA KROZ PROJEKTE DRUŠTVA ARHIVSKIH ZAPOSLENIKA TUZLANSKOG KANTONA

Apstrakt: *S obzirom na manjkavosti formalnog stručnog arhivističkog obrazovanja, dio obaveza u segmentu edukacije stručnog kadra redovno preuzimaju i strukovna udruženja. Takav je slučaj sa Društvom arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, koje među programskim ciljevima ima unapređenje arhivistike i arhivske službe, stručno osposobljavanje i usavršavanje, te organizovanje edukativnih stručnih i naučnih sadržaja. Navedeni ciljevi postižu se kroz nekoliko projekata koje ovo Društvo kontinuirano provodi od svog osnivanja 2003. godine, dijelom samostalno, a dijelom u saradnji sa drugim ustanovama i organizacijama. Glavni od ovih edukativnih sadržaja su projekti savjetovanja i časopis „Arhivska praksa” (2003-2018), te konferencije „Tuzlanski arhivski dani” i časopis „Arhivski pogledi” (od 2019. godine). Također, od 2007. do 2019. godine održano je i niz okruglih stolova čije održavanje je privremeno zaustavljeno zbog pandemije koronavirusa. Rad predstavlja osvrt na značaj navedenih projekata za edukaciju arhivskih kadrova u Tuzlanskom kantonu, ali i šire, te ističe na kakve edukativne sadržaje Društvo treba da se fokusira u budućem radu.*

Ključne riječi: *Edukacija, arhivski kadrovi, projekti, udruženja, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.*

EDUCATION OF ARCHIVISTS THROUGH PROJECTS OF THE ASSOCIATION OF ARCHIVAL EMPLOYEES IN TUZLA CANTON

Abstract: *Given the shortcomings of formal professional archival education, part of the obligations in the segment of professional staff education are regularly carried out by professional associations. Such is the case with the*

Association of Archival Employees of the Tuzla Canton, whose program goals include the improvement of archival science and archival services, professional training and improvement, and the organization of educational, professional and scientific content. The stated goals are achieved through several projects that this Association has been continuously implementing since its establishment in 2003, partly independently and partly in cooperation with other institutions and organizations. The main of these educational contents are the conference and journal "Archival Practice" (2003-2018), and the conference "Tuzlanski arhivski dani" along with the journal "Archival Views" (since 2019). Also, from 2007 to 2019, a number of round tables were held (holding them was temporarily stopped due to the coronavirus pandemic). The work presents a review of the importance of the mentioned projects for the education of archival personnel in the Tuzla Canton and beyond, while it also points out what kind of educational content the Association should focus in near future.

Key words: *Education, archival personnel, projects, associations, Society of Archival Employees of Tuzla Canton.*

Uvod

Edukacija arhivskih kadrova u registraturama i arhivima podrazumijeva sticanje i nadgradnju znanja stečenih u redovnom sistemu obrazovanja, te praktičan i svakodnevan proces akumuliranja novih znanja i vještina, u cilju efikasnijeg i kvalitetnijeg rada arhivskih kadrova. Obrazovanje arhivista česta je tema na arhivističkim skupovima.¹ Budući da u Tuzlanskom kantonu, te u ostatku Bosne i Hercegovine formalno i redovno arhivističko obrazovanje nije na potrebnom nivou², edukacija arhivskih djelatnika mimo istog od ključnog je značaja za obavljanje stručnih poslova. Stručni ispiti u arhivskoj djelatnosti jedan su oblik provjere i pripreme arhivskih kadrova za obavljanje navedenih poslova. S obzirom na manjkavosti formalnog stručnog arhivističkog obrazovanja, dio obaveza u segmentu edukacije stručnog kadra redovno preuzimaju i strukovna udruženja. Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona formalno pod ovim nazivom funkcioniše od 2003. godine. Prije toga strukovno udruženje je nosilo naziv Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine – Ogranak Tuzla.

¹ Hatidža Fetahagić, Stručno-naučni sadržaji Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona kao važan podsticaj edukaciji arhivskih kadrova, *Arhivska praksa*, br. 15, Tuzla 2012, 119.

² Na području Tuzlanskog kantona jedini formalni program obrazovanja koji uključuje izučavanje arhivistike, jeste Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, gdje Odsjek za historiju na trećoj godini (6. semestar) prvog ciklusa studija uključuje predmet "Arhivistika i arhivska praksa". Obrazovanje kadrova za arhivsku djelatnost spada u jedan od najvećih problema arhivske službe u Bosni i Hercegovini. Arhivska služba u Bosni i Hercegovini nikad nije bila popunjena s dovoljno osposobljenog kadra, a arhivistika nikad nije na adekvatan način zauzela potrebno mjesto u nastavnim programima srednje i visoke stručne spreme.

Osnivanje Društva proizašlo je iz potrebe da se koordiniraju i podstiču aktivnosti vezane za arhivsku djelatnost te da bi se putem programskih aktivnosti i ciljeva rješavala bitna pitanja iz arhivske prakse, te odgovorilo na nove izazove proizašle iz novonastalih tranzicijskih i globalizacijskih promjena.³ Kako je arhivistika sve više multidisciplinarna djelatnost i informaciona nauka, a ne samo pomoćna historijska nauka, to pred arhivske kadrove postavlja obavezu kontinuiranog educiranja i usavršavanja. Programski ciljevi Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona su, između ostalog:

- Unapređenje arhivistike, arhivske službe i ukupne djelatnosti na području Tuzlanskog kantona, Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine;
- Stručno osposobljavanje i usavršavanje članova;
- Organizovanje stručnih seminara, konferencija, okruglih stolova, tečajeva, savjetovanja, simpozijuma, predavanja i drugih stručnih, kulturnih i naučnih sadržaja;
- Izdavanje časopisa i drugih publikacija iz arhivske djelatnosti, afirmacija arhivske djelatnosti i drugo.⁴

Navedene ciljeve Društvo sprovodi putem nekoliko projekata, koji većim dijelom imaju i svoju edukativnu dimenziju, te pružaju svojevrsno stručno obrazovanje arhivskim kadrovima. Navedeni projekti uključuju savjetovanja/konferencije, okrugle stolove, radionice i slične sadržaje. Uz navedene, Društvo je realiziralo desetine izdavačkih i izložbenih projekata, najčešće u saradnji sa drugim strukovnim udruženjima, arhivima, fakultetima i drugim naučnim ustanovama i organizacijama. Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je aktivno učestvovalo u organizaciji naučnih konferencija, skupova i okruglih stolova sa Univerzitetom u Tuzli, Centrom za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, Institutom za društvena i religijska istraživanja Tuzla, te arhivističkim udruženjima iz Bosne i Hercegovine i šire.

Projekti od značaja za edukaciju arhivskih kadrova – „Arhivska praksa“ i „Tuzlanski arhivski dani“

Na planu edukacije stručnog kadra najznačajniji i svakako najveći projekat u kojem je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona imalo status suorganizatora, jeste međunarodno savjetovanje i časopis „Arhivska praksa“, realizirano u saradnji sa Arhivom Tuzlanskog kantona. Navedeno savjetovanje realizirano je u periodu od 1998. do 2018. godine, kada je projekat ugašen. Zamišljeno je tako da u njemu učestvuju arhivisti iz Bosne i Hercegovine

³ Hatidža Fetahagić, Stručno-naučni sadržaji Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona kao važan podsticaj edukaciji arhivskih kadrova, *Arhivska praksa* br. 15, Tuzla 2012, 121.

⁴ Statut Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, 2019. godina.

i šireg okruženja, kako bi se omogućio protok arhivističkog znanja i iskustva prije svega iz zemalja jugoistočne Evrope. Projekat je i danas prepoznatljiv u regiji, posebno po brojnosti uključenih arhivara u isti (u prosjeku oko 200 učesnika po savjetovanju). Najčešće je bio jedini edukativni sadržaj na godišnjem nivou kojem su zaposlenici registratura u Tuzlanskom kantonu imali pristup, a koji je ujedno bio i usmjeren na edukaciju arhivskih radnika u registraturama i unapređenju zaštite arhivske građe u nastajanju.⁵

Prilog 1. Sa otvaranja 30. međunarodnog savjetovanja „Arhivska praksa”, 2017. godina.

Projekat „Arhivska praksa” pokrenut je iz stručnih i naučnih razloga sa ciljem da doprinese i saniranju ratnih posljedica u arhivskoj službi Bosne i Hercegovine, te na određen način oživi ovu djelatnost i unese novi stručni momenat koji će biti poveznica sa arhivskim radnicima u regiji i Evropi, što će omogućiti praćenje stručnih arhivističkih noviteta i valjanih praksi iz zemalja okruženja.

Svako od savjetovanja i časopisa „Arhivska praksa” fokusiralo se na tri određene teme, dvije posebne, te jednu opću temu, koja je uključivala ostala aktuelna pitanja arhivske teorije i prakse. Za sva pitanja vezana za organizaciju konferencije i izdavanje časopisa bio je zadužen Organizacioni odbor, a za pripremu časopisa bila je zadužena i imenovana redakcija. U pravilu su izlaganja sa savjetovanja prezentirana u časopisu, koji je svim učesnicima savjetovanja bio dostupan u sklopu materijala na otvaranju savjetovanja ili neposredno prije

⁵ Izet Šabotić, Projekat: “Arhivska praksa” u funkciji edukacije arhivskih kadrova, *Arhivska praksa* br. 15, Tuzla 2012, 103. (dalje: I. Šabotić, *Projekat: “Arhivska praksa” u funkciji edukacije arhivskih kadrova*).

početka stručnog dijela istog (prve sesije izlaganja radova)⁶. Kroz ovaj stručno-edukacioni sadržaj prošlo je više od hiljade arhivara i arhivista iz Bosne i Hercegovine i okruženja.⁷

U nekoliko navrata otvarane su iste ili slične teme na savjetovanjima, budući da je tema kontinuirano aktuelna zbog novina koje su se dešavale. Na primjer, u okviru „Arhivske prakse” čak pet puta postavljano je pitanje, odnosno tema, arhivskog zakonodavstva, na koje smo se vraćali zbog konstantne aktuelnosti ovog pitanja u skladu sa novim društveno-političkim i drugim okolnostima (pokretanje stečaja i donošenje novih zakona u Sloveniji i Hrvatskoj je potaklo na tu raspravu, kao i nedovoljna zastupljenost statusa ratne građe). Sličan je slučaj bio i sa temom vrednovanja koja je kroz teme vrednovanja tehničke dokumentacije, vrijednosnih papira, medicinske dokumentacije (novi zakon), računovodstvene dokumentacije i slično konstantno bila predmet analize i obrade.

Doprinos arhivista izvan Bosne i Hercegovine uveliko je uticao na kvalitet edukacije, sa prezentacijom novih i drugačijih praksi i iskustava. Međunarodni značaj i karakter projekta „Arhivska praksa” ogleda se kroz nemjerljiv doprinos vrsnih stručnjaka iz Austrije, Albanije, Bjelorusije, Crne Gore, Češke, Hrvatske, Italije, Kosova, Sjeverne Makedonije, Mađarske, Njemačke, Rusije, Slovačke, Slovenije, Srbije, Turske i Ukrajine. Prema analizama iz 2017. godine, oko 50 % autora čiji su radovi objavljeni u časopisu „Arhivska praksa” su iz evropskih država.⁸

Plasirana znanja na savjetovanju i prezentovana u časopisu „Arhivska praksa” bila su važna osnova stručne nadogradnje znanja arhivskih kadrova, kako onih u arhivima, tako i u registraturama. U časopisu „Arhivska praksa” (br. 1-21) zastupljeno je 287 autora, iz 17 zemalja regiona i Evrope. Ukupno je objavljeno 965 radova u periodu od 1998. do 2018. godine.⁹ Časopis je zahvaljujući bogatom sadržaju i koncepciji dao značajan doprinos razmjeni znanja, te edukaciji i stručnom osposobljavanju arhivskih kadrova. Dodatno, časopis je, kao i samo savjetovanje „Arhivska praksa”, bio važna poveznica znanja između arhivskih zaposlenika u registraturama sa znanjima u arhivima, ali i poveznica između arhivskih znanja bosanskohercegovačkih arhivista sa znanjima arhivista zemalja regije i razvijenih zemalja Evrope.¹⁰

⁶ I. Šabotić, *Projekat: „Arhivska praksa” u funkciji edukacije arhivskih kadrova*, 101.

⁷ Izet Šabotić, Omer Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017), u povodu dvadeset godina publikovanja časopisa*, Tuzla 2017, 6. (dalje: I. Šabotić, O. Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017)*).

⁸ Izet Šabotić, Međunarodni značaj projekta „Arhivska praksa“, *Arhivska praksa* br. 20, Tuzla 2017, 184.

⁹ I. Šabotić, O. Zulić, *Arhivska praksa (1998-2017)*, 6.

¹⁰ Jasmin Jajčević, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona u funkciji razvoja arhivske djelatnosti, *Arhivski pogledi*, god. I, br. 1, Tuzla 2020, 140. (dalje: J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*).

Projekat „Tuzlanski arhivski dani” međunarodni je projekat koji se realizira u cilju razmjene znanja i iskustava, edukacije arhivskih kadrova, te jačanja međunarodne saradnje. Samostalno je organiziran od strane Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, kako bi se u skladu sa statutarnim obavezama Društva zadovoljila potreba za sličnim edukativnim sadržajem, te popunila svojevrsna praznina nastala gašenjem projekta „Arhivska praksa”. Projekat „Tuzlanski arhivski dani” podrazumjeva realizaciju istoimene konferencije, ali i izdavanje časopisa „Arhivski pogledi”. Do danas su realizirane dvije konferencije (treća se održava u septembru 2022. godine), te su izdata dva broja časopisa. Prva međunarodna konferencija „Tuzlanski arhivski dani” održana je 27. i 28. septembra 2019. godine u Tuzli. Konferencija je okupila stručnjake iz oblasti arhivistike, historije, kao i informacijske stručnjake iz Slovenije, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine. Predstavljeno je 19 izlaganja na temu „Elektronski zapisi kao historijski izvori 4. generacije – značaj, zaštita i korištenje”.¹¹

Druga konferencija „Tuzlanski arhivski dani” održana je 24. i 25. septembra 2021. godine, budući da je 2020. godine projekat pauziran zbog pandemije koronavirusa. Učesnici konferencije tematizirali su iskustva i pozitivne prakse u radu arhiva tokom pandemijskog vremena.¹²

Jačanje i razvoj ovog projekta, posebno kada je riječ o časopisu „Arhivski pogledi”, jedan je od prioriteta u daljem radu Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.

¹¹ J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*, 124. Vidi više i: Jasmin Jajčević, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani“, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, *Arhivski pogledi*, god. I, br. 1, Tuzla 2020, 215-220; Jasmin Jajčević, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani“, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, godine, @rhivi, ICARUS Hrvatska, br. 7, Zagreb 2020; Jasmin Jajčević, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani“, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, godine, *Arhivski glasnik*, Informativni bilten Arhivističkog društva Srbije, br. 14, Beograd 2019, 30-32; Jasmin Jajčević, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani“, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, godine, *Glasnik Udruženja arhivskih radnika Republike Srpske*, god. XI, br. 11, Banja Luka 2019, 387-390; Miroslav Novak, Međunarodna konferenca „Tuzelski arhivski dnevni“, *Arhivi*, Glasilo Arhivskoga društva in arhivov Slovenije, Letnik 42, št. 2, Ljubljana 2019, 372-375; Silvija Babić, Međunarodna konferencija Tuzlanski arhivski dani. Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Tuzla, Bosna i Hercegovina, 27. – 28. rujna 2019, *Arhivski vjesnik*, vol. 63, no. 1, Zagreb 2020, 276-278.

¹² Više o konferenciji „2. Tuzlanski arhivski dani“ vidi: Jasmin Jajčević, Izvještaj sa Međunarodne arhivske konferencije „2. Tuzlanski arhivski dani“, Tuzla, 24. i 25. septembar 2021, *Arhivski pogledi*, god. II, br. 2, Tuzla 2021, 303-307.

S obzirom na značaj projekata „Arhivska praksa” i „Tuzlanski arhivski dani” za edukaciju arhivskog kadra u arhivima i registraturama u Tuzlanskom kantonu, ali i ostatku Bosne i Hercegovine, izvršena je analiza predstavljenih izlaganja, odnosno tema sa kojima su se arhivari i arhivisti imali prilike baviti. Na ovaj način mogu se pratiti trendovi i najčešće obrađivane teme, koje su s obzirom na učestalost zasigurno dale doprinos stručnoj edukaciji učesnika. U cilju preglednosti, teme kojima su se autori bavili podijeljene su u 19 grupa.

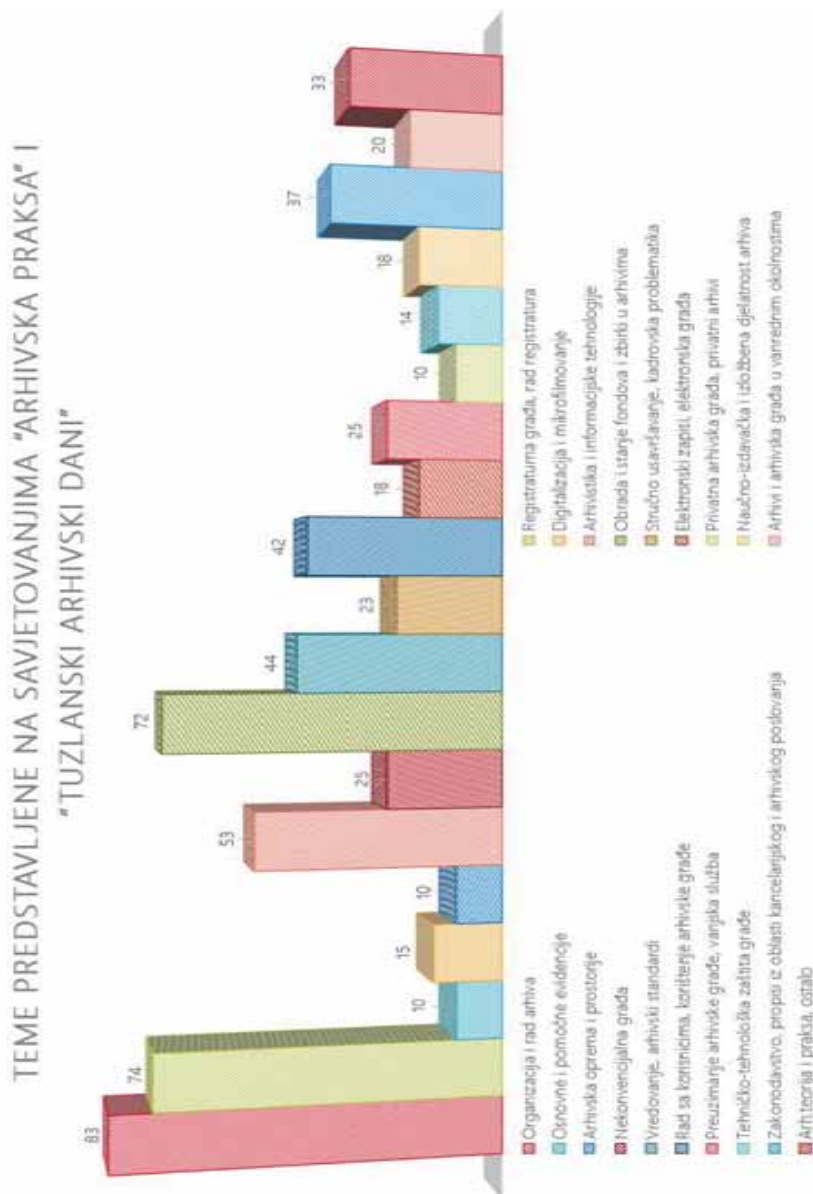
Radi se o slijedećim tematskim grupama: 1) organizacija i rad arhiva (rad pojedinih arhivskih ustanova), 2) registraturna građa, rad registratura, 3) osnovne i pomoćne evidencije, 4) digitalizacija i mikrofilmovanje, 5) arhivska oprema i prostorije, 6) arhivistika i informacijske tehnologije, 7) nekonvencionalna građa, 8) obrada i stanje fondova i zbirki u arhivima, 9) vrednovanje, arhivski standardi, 10) stručno usavršavanje, kadrovska problematika, 11) rad sa korisnicima, korištenje arhivske građe, 12) elektronski zapisi, elektronska građa, 13) preuzimanje arhivske građe, vanjska služba, 14) privatna arhivska građa, 15) tehničko-tehnološka zaštita građe, 16) naučno-izdavačka i izložbena djelatnost arhiva, 17) zakonodavstvo, propisi iz oblasti kancelarijskog i arhivskog poslovanja, 18) arhivi i arhivska građa u vanrednim okolnostima. Devetnaestu, posljednju grupu čine izlaganja, odnosno teme predstavljene na „Arhivskoj praksi” i „Tuzlanskim arhivskim danima”, grupirane kao „ostalo” ili „ostala pitanja arhivske teorije i prakse”.

Fokus do sada održanih konferencija „Tuzlanski arhivski dani” bio je na temama posvećenim elektronskim zapisima, elektronskoj građi (5 izlaganja), te arhivima i arhivskoj građi u vanrednim okolnostima (7 izlaganja). To je naravno i očekivano budući da je konferencija koncipirana na način da se jednom stručnom pitanju posveti cijeli radni dio konferencije (iako u manjem broju učestvuju i izlagači sa drugim aktuelnim temama iz arhivske teorije i prakse). Ostatak tema bavi se vrednovanjem građe i arhivskim standardima, arhivistikom i informacijskim tehnologijama i ostalim pitanjima arhivske teorije i prakse.

Video prilog RTV TK sa otvaranja konferencije "2. Tuzlanski arhivski dani"

Navedena analiza sprovedena je i za savjetovanja „Arhivska praksa” koja su održana u periodu od 1998. do 2018. godine, te su navedeni podaci objedinjeni sa gorenavedenim stanjem sa konferencija „Tuzlanski arhivski dani”, u cilju formiranja kompletne slike tema koje su bile predmet i fokus ovih stručno-edukativnih sadržaja proteklih 25 godina. Podaci dobijeni ovakvom analizom vidljivi su iz grafikona koji slijedi.

Iz navedenog je jasno da pitanja koja se bave konkretnim radom i organizacijom poslova, službi i slično pojedinih arhiva (iz Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja) dominiraju, te su predstavljena 83 rada ovakve tematike. Slijede teme koje se odnose na rad registratura i rad sa registraturnom građom (74 izlaganja), te obradu i stanje fondova i zbirke u arhivima (72). Posebno je značajno što je veliki broj tema tretirao pitanja relevantna za arhivare, odnosno radnike u registraturama, od kojih su neki i aktivno učestvovali kao predavači, na savjetovanjima „Arhivska praksa”.¹³ Relativno veliki broj radova posvećen je arhivistici i informacionim tehnologijama (53). Najveći broj ovih priloga nastao je u periodu zadnjih deset godina, a ako se istima dodaju i izlaganja/radovi koji govore o elektronskim zapisima i građi (18), te digitalizaciji i mikrofilmovanju (15) jasno je da su praćeni moderni trendovi razvoja arhivističke nauke, vezani za informatizaciju, digitalizaciju i slično. Dodatno, vidljivo je da su relativno česte bile i teme posvećene vrednovanju arhivske građe i arhivskim standardima (44), radu sa korisnicima arhiva, odnosno arhivske građe (42), zakonodavstvu i propisima iz oblasti kancelarijskog i arhivskog poslovanja (37), i tako dalje.

Treba imati na umu da ipak postoje određene konceptijske razlike između savjetovanja „Arhivska praksa“ i „Tuzlanski arhivski dani“ jer se prvo odnosi značajnim dijelom na edukaciju arhivskih kadrova u registraturama, te shodno tome su primarno i zastupljene tematske cjeline posvećene ovom stručnom profilu. Što se tiče konferencije „Tuzlanski arhivski dani“, iste su usmjerene na arhivske kadrove u arhivima (ne učestvuju arhivari), ali određene teme koje se izlažu na konferenciji i u časopisu s takođe značajne za stručno usavršavanje arhivara u registraturama.

Okrugli stolovi i radionice u funkciji edukacije arhivskih kadrova

Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona redovno od 2007. do 2019. godine organizuje okrugli sto na neku aktuelnu temu iz oblasti arhivske djelatnosti, najčešće u povodu Dana arhiva i arhivske službe u Bosni i Hercegovini¹⁴. U razmatranje odabrane teme uvijek su bili uključeni predstavnici različitih oblasti ili ustanova u zavisnosti od same teme. Cilj je bio sagledati neki aspekt arhivskog djelovanja iz različitih uglova, uz razmjenu saznanja i iskustava eksperata različitih profila. Multidisciplinarni pristup određenoj temi pomaže da se uspostave neke nove saradnje ili ojačaju već postojeće i da se sagleda mogućnost daljeg i kvalitetnijeg razvoja arhivske djelatnosti u sinergiji sa nekim drugim djelatnostima.

¹³ Na primjer, kao izlagači su u nekoliko navrata učestvovali arhivari Univerzitetsko kliničkog centra Tuzla, radnici Službe za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, arhivari osnovnih i srednjih škola sa područja Tuzlanskog kantona i drugi.

¹⁴ Projekat privremeno zaustavljen zbog pandemije koronavirusa.

Do sada je ukupno realizovano 12 okruglih stolova¹⁵. Teme su svaki puta bile drugačije i nudile su nova saznanja ne samo za arhivske kadrove već i za druge profesije koje su bile uključene u realizaciju okruglog stola.

Okrugli sto na temu *Dostupnost informacija: Zakonski okvir i stvarna praksa – ljudska i građanska prava*, održan je 2007. godine u povodu obilježavanja Dana arhiva i arhivske službe Bosne i Hercegovine i Dana ljudskih prava.¹⁶ Radove na ovu temu su izlagali predstavnici Arhiva Tuzlanskog kantona, nevladinih organizacija, izvršne vlasti, lokalne samouprave, zdravstva i članovi Društva arhivskih zaposlenika TK.¹⁷ Održavanje Okruglog stola pobudilo je veliko interesovanje javnosti o čemu svjedoči broj učesnika i veliki broj medijskih kuća koji je pratio rad okruglog stola. Cilj održavanja okruglog stola je bio naglasiti važnost arhiva u ostvarivanju ljudskih prava i sloboda uz potrebu veće otvorenosti i angažmana arhivskog kadra, ali i potreba da se građani upoznaju sa svojim pravima i načinom kako ih osigurati kod nadležnih institucija i javnih ustanova.

Okrugli sto *Zaštita industrijskog naslijeđa*, održan je 2008. godine, gdje su pored članova Društva arhivskih zaposlenika, učestvovali i predstavnici Arhiva Tuzlanskog kantona, profesori sa Filozofskog fakulteta, kustosi Muzeja sjeveroistočne Bosne i predstavnici Zavoda za zaštitu kulturnog, historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona.¹⁸ Tuzlanski kraj je od austrougarskog perioda, a posebno tokom socijalističkog perioda ostvario veliki industrijski razvoj, ali je u zadnjim decenijama evidentna značajna devastacija industrijskog naslijeđa, te se ovim skupom htjela skrenuti pažnja da je neophodno zaštititi industrijsko naslijeđe od propadanja i sačuvati za buduće generacije tragove lokalne historije. Učesnici skupa su bili predstavnici baštinskih ustanova i Filozofskog fakulteta jer upravo su oni zaduženi da čuvaju i štite kulturno i historijsko naslijeđe¹⁹, ali je naglašena potreba za većom angažovanosti i odgovornosti vlasti.

¹⁵ J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*, 125.

¹⁶ Ešefa Begović, Okrugli sto „Dostupnost informacija: zakonski okvir i stvarna praksa-ljudska i građanska prava” (Tuzla, 4.12.2007), *Arhivska praksa*, br. 11, Tuzla 2008, 435.

¹⁷ Sonja Brčinović (Vlada Tuzlanskog kantona), *Provođenje zakona o slobodi pristupa informacijama u kantonalnim organima uprave*; Azem Kožar (Filozofski fakultet Tuzla) *Tehnološke promjene i arhivističke informacije*; Muris Bulić (CCI Tuzla), *Dostupnost informacijama izvršne i zakonodavne vlasti*; Jasmina Mustačević (Referentna grupa Tuzla), *Uloga mreže nevladinih organizacija u promociji Zakona o slobodi pristupa informacijama-iskustva iz prakse*; Asja Kravić (Općina Tuzla), *Primjena Zakona o slobodi pristupa informacijama u Općini Tuzla*; Izet Šabotić (Arhiv TK), *Značaj i uloga arhiva u ostvarivanju ljudskih prava*; Joka Filipović (JZU UKC Tuzla), *Ostvarivanje prava na pristup informacijama u JZU UKC Tuzla*; Omer Zulić (Arhiv TK), *Zaštita informacija u nastajanju kao preduslov ostvarivanja prava na pristup istim*; Hatidža Fetahagić (Arhiv TK), *Ostvarivanje prava na pristup informacijama u Arhivu TK Tuzla*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

¹⁸ Omer Zulić, Izložba „Industrijsko naslijeđe-treba li nam? Okrugli sto „Zaštita industrijskog naslijeđa”, *Arhivska praksa*, br. 12, Tuzla 2009, 519.

¹⁹ Na Okruglom stolu su izložene slijedeće teme: Izet Šabotić, *Industrijsko naslijeđe, treba li nam?*, Senaid Hadžić, *Stanje i značaj arhivske građe o industriji tuzlanskog područja u vrijeme etatizma*

Okrugli sto *Fotografska građa – historiografska i umjetnička vrijednost*, održan je 2009. godine u povodu obilježavanja 170-te godišnjice pojave fotografije i obilježavanja 55-te godišnjice postojanja i rada Arhiva Tuzlanskog kantona.²⁰ Cilj održavanja okruglog stola je bio upoznati stručnu javnost sa značajem fotografije kao historijskog izvora i njenog korištenja u stvaranju historiografije, ali ukazati i na profesionalne aspekte stvaranja, čuvanja i korištenja fotografskog materijala.²¹ Namjera je također bila upoznati širu društvenu zajednicu o važnosti čuvanja starih porodičnih fotografija i pozvati ih da svoj fotografski materijal o prošlosti, ljudima i objektima pohrane u Arhiv i tako ih učine dostupnim većem broju korisnika. Takvu ideju vodilju pratila je i postavka izložbe pod nazivom *Fotografijom protiv zaborava* koja je pobudila interes većeg broja građana, jer su upravo na praktičan način spoznali važnost starih fotografija i imali priliku vidjeti kako su nekada izgledale tuzlanske ulice i objekti, posebno onog dijela grada koji je zbog slijeganja terena nepovratno izgubljen.

Okrugli sto *Naučno i stručno djelo Šabana Hodžića*, održan 2010. godine, je bio posvećen Šabanu Hodžiću, istaknutom bosanskohercegovačkom orijentalisti, nekadašnjem uposleniku Arhiva u Tuzli, koji je zaslužan za sakupljanje i obradu vrijedne Orijentalne zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona.²² U radu okruglog stola učešće su uzeli slijedeći izlagачi: dr. sc. Izet Šabotić, docent, mr. Kemal Bašić, Ševko Sulejmanović, mr. Midhat Spahić, dr. Azem Kožar, Nermana Hodžić i Omer Zulić. Isti je izuzetno dobro medijski praćen, a sa učesnicima okruglog stola realizovana je i TV emisija *Hod vijekova*. Realizaciji okruglog stola je prisustvovala i porodica Šabana Hodžića, a ovo je bio način da još jednom zahvalimo i odamo priznanje pojedincima koji su imali viziju razvoja arhivske djelatnosti na ovim prostorima.

Okrugli sto *Značaj i zaštita ličnih i porodičnih zbirki* je održan 2011. godine. Arhivi u Bosni i Hercegovini preuzimaju porodične i lične zbirke od građana i uvrštavaju ih u svoje funduse, ali je potrebno da takve aktivnosti budu

(1945-1952), Vesna Isabegović, *Muzeji industrijskog naslijeđa - trend u svjetskoj muzeologiji*, Benjamin Bajraktarević, *Uticao finansijskog aspekta na zaštitu industrijskog naslijeđa*, Omer Hamzić, *Kako očuvati industrijsko naslijeđe - jedan pogled na gračaničku željeznicu 40 godina nakon njenog ukidanja*, Suad Buljugić, *Značaj Muzeja solarstva za kulturnu historiju Bosne i Hercegovine i Tuzlanskog kantona*, Suad Buljugić, *Industrijsko naslijeđe Rudnika Kreka - stanje i perspektive*, Omer Zulić, *Industrijsko naslijeđe Rudnika Kreka – stanje i perspektive* i Mirsad Bakalović, *Nacionalni spomenik industrijskog naslijeđa: Proizvodnja soli u Tuzli - od ideje do realizacije*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

²⁰ Omer Zulić, Okrugli sto „Fotografska građa – historiografska i umjetnička vrijednost”. Izložba “Fotografijom protiv zaborava”, Tuzla, 20.11.2009, *Arhivska praksa*, br. 13, Tuzla 2010, 494.

²¹ Učesnici i teme okruglog stola su bili: Ozren Božinović, *Osnovne vrijednosti i značaj fotografije*; Omer Zulić, *Zaštita fotografske građe u nastajanju i njena historiografska vrijednost*; Saneta Adrović, *Fotografska zbirka u Arhivu Tuzlanskog kantona*; Hatidža Fetahagić, *Fizička i tehničko-tehnološka zaštita fotografija u Arhivu Tuzlanskog kantona*; Faruk Ibrahimović, *Umjetnička vrijednost fotografije* (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

²² Omer Zulić, Okrugli sto *Naučno i stručno djelo Šabana Hodžića*, Tuzla, 15.12.2010, *Arhivska praksa*, br. 14, Tuzla 2011, 533.

u mnogo većem obimu nego do sada, te je to bio povod za organizaciju ovakvog okruglog stola.²³ Naši sugrađani s ljubavlju čuvaju svoju ličnu i porodičnu kulturnu zaostavštinu, dokumente, fotografije, štampu i drugo. Pitali smo se da li su svjesni važnosti svojih ličnih zbirki arhivalija i da li ih pravilno štite i čuvaju. Cilj okruglog stola je bio probuditi zanimanje i educirati građane kako da se brinu o neprocjenjivom blagu koje imaju, ali i pozvati ih da predaju svoje zbirke u arhiv na dugoročno čuvanje, i tako ih ujedno učine dostupnim i drugima. Učesnici okruglog stola su osim arhivista bili i vlasnici značajnih arhivskih zbirki pohranjenih u Arhivu Tuzlanskog kantona.²⁴

Okrugli sto *Genealoška baština – sehara naše prošlosti*, održan je 2012. godine. Odabir ove teme je bio odgovor arhivista na zahtjeve građana koji sve više istražuju svoje korijene i bave se genealogijom.²⁵ Cilj okruglog stola je bio predstaviti značaj genealogije i naučne aspekte istraživanja ove vrste. U radu okruglog stola učestvovalo je devet izlagača²⁶, koji su govorili o genealoškim istraživanjima, o nedostatku državne podrške, te izvorima koji su ključni za izradu rodoslova i drugo. Koliko je tema bila interesantna govori i činjenica da je rad okruglog stola pratilo oko 50 građana, a sa učesnicima skupa urađeni su i prilozi za televizijsku emisiju *Hod vijekova*. Nakon okruglog stola upriličena je postavka izložbe rodoslova *Naši korijeni*, autora Raifa Čehajića, prva ovakve vrste u našoj zemlji, koja kroz eksponate pokazuje zapravo koliko je stara Bosna i Hercegovina. Posjetitelji se imaju priliku upoznati se sa porodičnim stablima Kulenovića, Tvrtkovića, Kotromanića, ali i onim nešto „mlađim“ stablima porodica kao što su Marići, Delibašići, Širbegovići i dr.

²³ Adnan Tinjić, Kulturno-obrazovna djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona u toku 2011. godina, *Arhivska praksa*, br. 15, Tuzla 2012, 635.

²⁴ Hatidža Fetahagić, *Prezentacija ličnih i porodičnih zbirki pohranjenih u Arhivu TK; Izet Šabotić, Značaj porodičnih i ličnih zbirki u naučno-istraživačkom procesu; Sejfulah Imamović, Značaj porodičnih zbirki u istraživanju lokalne historije; Zlatko Dukić, Značaj i funkcija lične arhive ratnog reportera; Esaf Lević, Značaj korištenja porodičnih fondova i zbirki u projektima kulture; Atah Mahić, Lično iskustvo na prikupljanju arhivske građe za ličnu zbirku radi proučavanja lokalne historije; Omer Zulić, Zakonodavno-pravni aspekti preuzimanja arhivalija od građanskih lica*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

²⁵ Omer Zulić, Saneta Adrović, Okrugli sto Genealoška baština – sehara naše prošlosti, Tuzla, 11.12.2012. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 42, Sarajevo 2012, 285.

²⁶ Izet Šabotić (Arhiv TK), *Genealoška baština i historijska istraživanja*; Rusmir Djedović, (Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa TK), *Izvori za istraživanje rodoslovlja Bošnjaka, na prostoru sjeveroistočne Bosne*; Raif Čehajić, (Sarajevo) *Značaj i uloga genealoških istraživanja*; Kemal Nurkić, (Gradačac), *Genealoške karakteristike arhivske građe orijentalne provenijencije u Arhivu TK Tuzla*; Azem Kožar, (DAZ TK), *Genealogija kao pomoćna historijska nauka*; Esaf Lević (Arhiv TK), *Kotarski šerijatski sud kao izvor za istraživanje porodičnog stabla*; Radojka Stojak (Općina Tuzla), *Matične knjige općine Tuzla - značaj i dostupnost*; Hatidža Fetahagić (DAZ TK), *Mogućnost istraživanja rodoslovlja u arhivskim fondovima i zbirkama Arhiva Tuzlanskog kantona*; Omer Zulić (DAZ TK), *Stanje matičnih knjiga na prostoru nadležnosti Arhiva TK Tuzla i njihov značaj za genealoška istraživanja*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

Okrugli sto pod nazivom *Kulturno naslijeđe u funkciji turizma* je održan 2013. godine.²⁷ Turizam je danas važna grana privrede i kulturne ustanove razvijenih zemalja već odavno ostvaruju veliki profit od turizma. Cilj održavanja okruglog stola je bio sagledati mogućnosti uključivanja kulturnog naslijeđa u turističku ponudu Tuzlanskog kantona. Koliko je i vlast shvatila značaj govori i činjenica da je u radu skupa aktivno učestvovao i predstavnik Ministarstva za turizam Tuzlanskog kantona.²⁸

Okrugli sto *Prvi svjetski rat u historijskim izvorima*, održan je 2014. godine u povodu obilježavanja 100-te godišnjice od početka Prvog svjetskog rata.²⁹ Društvo arhivskih zaposlenika TK se pridružilo brojnim organizatorima koji su u 2014. godini na razne načine i različitim sadržajima obilježili ovu obljetnicu. Cilj organizovanja ovog skupa je bio naglasiti još jednom koliko su pogubni ratovi i predstaviti razmjeru destrukcije koju je izazvao rat, ali također i informisati naučne radnike i građane gdje su pohranjeni historijski izvori o Prvom svjetskom ratu³⁰. Ova obljetnica je pokrenula veliki interes kod građana da saznaju na kojem frontu su njihovi preci ratovali i sa kojeg prostora se nikada nisu vratili svojim kućama.

Okrugli sto *Memoarska građa i usmena predaja – značaj za naučna istraživanja* je održan 2015. godine.³¹ U radu istog su učestvovali eminentni stručnjaci iz oblasti historije, književnosti, arhivistike, zatim naučnici-korisnici

²⁷ Hatidža Fetahagić, Izvještaj sa okruglog stola „Kulturno naslijeđe u funkciji turizma”, Tuzla, 16.12.2013. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 43, Sarajevo 2013, 370.

²⁸ Izlagači na skupu su bili: Izet Šabotić, (Arhiv TK), *Kulturno naslijeđe na margini društvenog interesa*, Vesna Isabegović, (Muzej Istočne Bosne), *Muzej – od riznice do turističke destinacije*, Rusmir Djedović, (Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa TK), *Nematerijalna baština TK u turizmu s posebnim osvrtom na dovišta, vašare i izvornu muziku*, Fadil Hujdurović (BKC Alija Izetbegović Kalesija), *Izborna muzika – naša muzika, blago koje nestaje*, Esaf Lević, prof. (Arhiv TK), Ibrahim Hrvić (Medžlis IZ Tuzla), *Stara gradska jezgra Tuzle, kao potencijal razvoja vjerskog turizma*, mr. sc. Omer Zulić, (Arhiv TK), *Kulturno-stručni sadržaji Arhiva TK u funkciji afirmacije kulturnog naslijeđa i turističke ponude*, Selma Isić (Arhiv TK), *Fondovi i zbirke Arhiva TK proglašeni nacionalnim spomenicima i njihov značaj u turističkoj ponudi*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

²⁹ Hatidža Fetahagić, Okrugli sto „Prvi svjetski rat u historijskim izvorima” Tuzla, 17.12.2014. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 44, Sarajevo 2014, 318.

³⁰ Izet Šabotić (Univerzitet u Tuzli - Filozofski fakultet), *Odras sarajevskog atentata na prilike u Tuzlanskom kraju do kraja 1914. godine*, Selma Isić (Arhiv TK), *Prvi svjetski rat u arhivskim fondovima i zbirkama Arhiva TK*, Edin Šaković, prof. (Redakcija Gračaničkog glasnika), *Arhivska građa kotarskog vakufsko-meariškog povjerenstva Gračanica, kao izvor za izučavanje lokalne historije u periodu Prvog svjetskog rata*, Omer Zulić, (Arhiv TK, DAZ TK), *Bosna i Hercegovina i Tuzla u Velikom ratu, na stranicama Sarajevskog lista*, Sead Selimović (Univerzitet u Tuzli - Filozofski fakultet), *Utjecaj Prvog svjetskog rata na društveno-ekonomske prilike u Bosni i Hercegovini*, Omer Hamzić (Pravni fakultet u Travniku-Kiseljak), *Stota godišnjica Prvog svjetskog rata na stranicama Gračaničkog glasnika*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

³¹ Adnan Tinjić, Izvještaj sa okruglog stola „Memoarska građa i usmena predaja – značaj za naučna istraživanja”, Tuzla, 15.12.2015. godine, *Arhivska praksa*, br. 19, Tuzla 2016, 616.

memoarske građe, kao i sami stvaraoci memoarske građe³², te studenti sa Filozofskog fakulteta i članovi historijske sekcije Gimnazija “Ismet Mujezinović” i “Meša Selimović”, te veliki broj istaknutih ličnosti iz javnog, političkog, vojnog, kulturnog života Tuzle i okoline, kao i predsjednik Hrvatskog arhivističkog društva. Naime, memoarski izvori predstavljaju značajne historijske izvore (drugog reda), koji su bitni jer daju cjelovitiju sliku određenih zbivanja, historijskih procesa, te služe kao odlična nadopuna historijskih izvora prvog reda.

Okrugli sto *Arhivi i mediji u funkciji zaštite i afirmacije pokretnog kulturnog naslijeđa*, održan je 2016. godine.³³ Učesnici su bili mnogobrojni arhivisti iz Sarajeva i Travnik, učenici Gimnazije “Meša Selimović” Tuzla (novinska i historijska sekcija), studenti Filozofskog fakulteta (odsjeci Historija i Žurnalistika), predsjednik Arhivističkog udruženja Srbije i direktor Istorijskog arhiva Užice. Izlagači na okruglom stolu bili su profesori Filozofskog fakulteta odsjeka za Historiju i Žurnalistiku, predstavnici medija, novinari, arhivisti, kao i predstavnica Hrvatskog arhivističkog društva i Hrvatskog državnog arhiva³⁴.

Okrugli sto *Odnos i oblici saradnje arhiva i arhivske djelatnosti i drugih naučnih oblasti*, održan je 2017. godine, u povodu obilježavanja 70 godišnjice

³² Sead Selimović, *Značaj autobiografskih izvora za spoznaju historijske istine*; Izet Šabotić, *Memoarska građa i historijska istraživanja – značaj i zamke*; Omer Hamzić, *Memoarska građa kao izvor saznanja na stranicama časopisa „Gračanički glasnik” i monografije „Gračanica i njena okolina u NOB-u i revoluciji”*; Meša Bajrić, *Značaj memoarske građe i potreba prikupljanja i zaštite iste – lična iskustva*; Omer Zulić, *Hronike i njihov značaj za historijska istraživanja, sa osvrtom na zbirku Mumina Trumića*; Mirsad Kunić, *Usmene predaje kao jedan od modela pamćenja historije*; Hatidža Fetahagić, *Zbirke memoarske građe u Arhivu Tuzlanskog kantona – specifičnosti prikupljanja i zaštite*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

³³ Hatidža Fetahagić, Okrugli sto na temu „Arhivi i mediji u funkciji zaštite i afirmacije pokretnog kulturnog naslijeđa”, Tuzla, 15.12.2016. godine, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017, 654.

³⁴ Mirza Mahmutović (Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Odsjek žurnalistika), *Konvergencija komunikacija i arhiva u okruženju digitalnih medija: potencijalna memorija i njene nelagode*; Tatjana Šarić (Hrvatsko arhivističko društvo), *Hrvatski arhivski portal: Prvi svjetski rat 1914-1918. - pogled iz arhiva*; Sead Selimović (Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Odsjek historija), *Značaj historijskih izvora koji nastaju u radu medija za savremenu historiografiju*; Omer Zulić (Arhiv Tuzlanskog kantona), *Uloga arhiva u zaštiti nekonvencionalne arhivske građe medijskih kuća – iskustvo Arhiva Tuzlanskog kantona*; Selma Isić (Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona), *Značaj prezentacije arhiva u medijima*; Edina Fazlić (RTV Tuzlanskog kantona), *Uloga medija u popularizaciji kulturno-historijskog naslijeđa – primjer RTV TK*; Salih Brkić (Tuzla), *Ratni reporter u funkciji bilježenja i prezentovanja istine*; Eldina Čustović (Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona), *Zastupljenost informacija o kulturno-historijskom naslijeđu na tuzlanskim portalima*; Adnan Tinjić (Arhiv Tuzlanskog kantona), *Web stranica Arhiva Tuzlanskog kantona i njena funkcija u popularizaciji arhivske djelatnosti i rada arhiva*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

arhivske službe Bosne i Hercegovine.³⁵ Izlagači³⁶ su ukazali na značaj arhivske djelatnosti, vezu arhivske prakse sa informacionim tehnologijama, odnosima arhivistike i arhivske pedagogije i stručne saradnje sa obrazovnim ustanovama u Tuzlanskog kantona. Bilo je riječi i o izazovima sa kojima se susreću arhivski kadrovi pri radu sa arhivskom građom koja se čuva u elektronskom obliku, što se pokazalo posebno značajnim s obzirom pravce razvoja moderne arhivistike.

Okrugli sto *Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita*, je održan 2019. godina.³⁷ Cilj okruglog stola bila je afirmacija i popularizacija arhivske građe vjerskih zajednica, kao historijskih izvora i kulturnog naslijeđa, razmjena znanja i iskustava na polju zaštite, prezentovanja i korištenja, odnosno otvaranja vjerskih zajednica prema stručnoj, naučnoj, kulturnoj i široj javnosti. Na okruglom stolu je izloženo osam stručnih i naučnih radova, eminentnih stručnjaka, iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Hrvatske.³⁸

³⁵ Jasmin Jajčević, Izvještaj sa okruglog stola Odnos i oblici saradnje arhiva i arhivske djelatnosti i drugih naučnih oblasti, Tuzla, 15.12.2017. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 47, Sarajevo 2017, 376.

³⁶ Izet Šabotić (Odsjek za historiju, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli), *Fondovi i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona, kao važna historiografska osnova za proučavanje prošlosti tuzlanskog kraja*, Sead Selimović (Odsjek za historiju, Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli), *Doprinos Arhiva Tuzlanskog kantona historiografiji Bosne i Hercegovine*, Hrvoje Stančić (Predstojnik Katedre za arhivistiku i dokumentalistiku / Direktor EU Tima na projektu InterPARES Trust, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), *Računalna arhivistika – nova disciplina ili kako stvoriti novu vrijednost u arhivima*, akademik prof. Husref Tahirović, (Odjeljenje medicinskih nauka Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Sarajevo), *Arhivska građa i medicinska istraživanja: osvrt na lične i porodične arhive*, Kemal Nurkić (Gradačac), *Specifičnosti Osmanskog pisma, značaj i iskustva prevodenja i publikovanja dokumenata orijentalne provenijencije*, Ljerka Vuk Bilić, (Hrvatski državni arhiv), *Aktivnosti arhiva i interdisciplinarna suradnja s drugim znanstvenim i obrazovnim institucijama u funkciji razvoja arhivske pedagogije*, Omer Zulić (Arhiv Tuzlanskog kantona), *Odnos i oblici saradnje Arhiva Tuzlanskog kantona sa obrazovnim ustanovama na stručnom i naučnom planu*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

³⁷ J. Jajčević, *DAZ TK u funkciji razvoja arhivske djelatnosti*, 125; Jasmin Jajčević, Izvještaj sa okruglog stola „Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita“ Tuzla, 30.3.2019. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 48, Sarajevo 2018, 223.

³⁸ Sead Selimović (Univerzitet u Tuzli - Filozofski fakultet), *Značaj arhivske građe nastale u radu vjerskih zajednica za izučavanje savremene historije Bosne i Hercegovine*; Dražen Kušen (Državni arhiv u Osijeku), *Stanje, vrijednost i zaštita vjerskih arhiva u Hrvatskoj – stručna i politička perspektiva*; Milena Popović Subić (Arhiv Vojvodine), *Arhivska građa vjerskih zajednica u arhivima u Vojvodini*; Muhamed Hodžić (Gazi Husrev-begova biblioteka, Arhiv Islamske zajednice Sarajevo), Šefko Sulejmanović (Institut za društvena i religijska istraživanja Tuzla), *Kratak pregled arhivske građe Arhiva Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini – stanje, značaj, sredenost*; Fra Franjo Ninić, knjižničar (Franjevački samostan Tuzla) *O franjevačkoj arhivistici u Tuzli, Bosni Srebrenoj i Bosni i Hercegovini*; Dženan Rahmanović (Medžlis Islamske zajednice Tuzla), *Arhivska građa Medžlisa Islamske zajednice Tuzla – stanje i perspektive*; Omer Zulić (Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona), *Specifičnost i značaj arhivske građe vjerskih zajednica*; Jasmin Jajčević, Adnan Tinjić (Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona), *Zaštita arhivske građe vjerskih zajednica*. (Izvor: Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona).

Iz svega navedenog jasno je da su okrugli stolovi realizovani zajedničkim radom, razmjenom znanja i iskustava arhivskog kadra i predstavnika akademske zajednice, naučnih i kulturnih institucija i strukovnih i nevladinih asocijacija, ovisno o temama kojima su se okrugli stolovi bavili. Sve navedene teme su vezane za arhivsku djelatnost, kulturno naslijeđe i historiju i ponudile su dodatnu edukaciju arhivskim kadrovima, ali i ostalim učesnicima različitog obrazovnog profila.

Prioriteti u realizaciji budućih edukativnih sadržaja

Glavni projekat stručnog edukativnog karaktera u organizaciji Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona jeste projekat „Tuzlanski arhivski dani”, odnosno održavanje konferencije i izdavanje pratećeg časopisa „Arhivski pogledi”. Časopis je u fazi indeksacije u nekoliko međunarodnih baza, u izradi je web stranica za časopis i sl. Ove i druge aktivnosti poduzimaju se u cilju kako kvalitativnog tako i kvantitativnog jačanja projekta.

Mimo navedenog, a ovisno o kadrovskim i finansijskim mogućnostima Društva, potrebno je raditi na realizaciji seminara, tečajeva i radionica koji će se baviti određenim temama iz arhivske teorije i, posebno, prakse. Društvo se već kao suorganizator pojavljivalo sa sličnim sadržajima, na primjer 2011. godine, kada je suorganizirana radionica na temu „Informatizacija arhiva”.³⁹ Dakako, osiguravanje uslova za realizaciju sadržaja poput navedene radionice zahtjeva dodatna tehnička i finansijska sredstva, a zadatak Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona je da osigura ista.

Zaključak

Kontinuirana edukacija arhivskih kadrova nezaobilazna je i neophodna u cilju sprovođenja osnovnih arhivističkih postulata i zaštite arhivske građe. Bez adekvatno educiranog kadra nemoguće je garantirati valjanu zaštitu, obradu i korištenje arhivske građe od strane budućih naraštaja.

Projekti Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona stoga su od krucijalnog značaja za edukaciju arhivskih kadrova u Kantonu, ali i šire. Kroz raznovrsne i bogate sadržaje i projekte kao što su savjetovanje i časopis „Arhivska praksa” i „Arhivski pogledi”, okrugle stolove, radionice i slično, dat je jasan doprinos na polju edukacije arhivskih kadrova, te razmjeni znanja i iskustava u oblasti arhivske teorije i prakse, te je na taj način dat doprinos kvalitetnijoj i izvjesnijoj zaštiti arhivske građe, naročito u nastajanju. Rad stručnih udruženja kakvo je Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona

³⁹ Izet Šabotić, Nermana Hodžić, Selma Isić, *Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2012, 18.

i ubuduće će biti jedan od relevantnih faktora koji utiču na razvoj i unapređenje arhivske djelatnosti u zemlji. Bez formalnog obrazovanja, arhivski djelatnik priučeni je stručnjak, koji se formira radom u samom arhivu (nakon stečenog iskustva polaže stručni arhivistički ispit). Slična je situacija i za arhivare. Edukacija putem savjetovanja i konferencija nije adekvatna zamjena formalnom obrazovanju, ali je nužnost i obaveza, posebno u odsustvu istog.

Razvoj i jačanje projekta „Tuzlanski arhivski dani” u doglednoj budućnosti glavni je prioritet rada Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona na planu edukacije stručnih kadrova. Uz navedeni projekat, neophodno je angažirati se na realizaciji drugih sadržaja uz okrugle stolove, prije svega seminare i radionice, sa praktičnim i korisnim informacijama koje će arhivari i arhivisti moći aplicirati u svom svakodnevnom radu.

Summary

Continuous education of archivists is unavoidable and necessary in order to implement basic archival postulates and protect archival material. Without adequately educated personnel, it is impossible to guarantee proper protection, processing and use of archival material by future generations.

The projects of the Association of Archival Employees of the Tuzla Canton are therefore of crucial importance for the education of archivists in the Canton and beyond. Through diverse and rich content and projects such as conferences and the journal “Archival Practice” and “Archival Views”, round tables, workshops and the like, a clear contribution was made in the field of education, and the exchange of knowledge and experience in the field of archival theory and practice and in this way a contribution was made to better quality and more certain protection of archival material. Activities and projects of professional associations such as the Association of Archival Employees of the Tuzla Canton will continue to be one of the relevant factors influencing the development and improvement of archival activities in the country. Without formal education, the archivist is a trained expert, who is formed by working in the archive itself (after the acquired experience, he passes the expert archival exam). Education through conferences is not an adequate substitute for formal education, but it is a necessity and an obligation, especially in the absence of formal one.

The development and strengthening of project “Tuzla's Archival Days” in the foreseeable future is the main priority of the Association of Archival Employees of the Tuzla Canton in terms of the education of professional staff. In addition to the mentioned project, it is necessary to engage in the realization of other content along with round tables, primarily seminars and workshops, with practical and useful information that archivists will be able to apply in their daily work.

BIBLIOGRAFIJA/BIBLIOGRAPHY

1. Arhivski fond Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona.
2. Babić Silvija, Međunarodna konferencija Tuzlanski arhivski dani. Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona. Tuzla, Bosna i Hercegovina, 27. – 28. rujna 2019, *Arhivski vjesnik*, vol. 63, no. 1, Zagreb 2020, 276-278.
3. Begović Ešefa, Okrugli sto „Dostupnost informacija: zakonski okvir i stvarna praksa-ljudska i građanska prava” (Tuzla, 4.12.2007), *Arhivska praksa*, br. 11, Tuzla 2008, 435.
4. Fetahagić Hatidža, Izvještaj sa okruglog stola „Kulturno naslijeđe u funkciji turizma”, Tuzla, 16.12.2013. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 43, Sarajevo 2013, 370.
5. Fetahagić Hatidža, Okrugli sto „Prvi svjetski rat u historijskim izvorima” Tuzla, 17.12.2014. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 44, Sarajevo 2014, 318.
6. Fetahagić Hatidža, Okrugli sto na temu „Arhivi i mediji u funkciji zaštite i afirmacije pokretnog kulturnog naslijeđa”, Tuzla, 15.12.2016. godine, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017, 654.
7. Fetahagić Hatidža, Stručno-naučni sadržaji Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona kao važan podsticaj edukaciji arhivskih kadrova, *Arhivska praksa*, br. 15, Tuzla 2012.
8. Jajčević Jasmin, Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona u funkciji razvoja arhivske djelatnosti, *Arhivski pogledi*, god. I, br. 1, Tuzla 2020, 116-144.
9. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa Međunarodne arhivske konferencije „2. Tuzlanski arhivski dani”, Tuzla, 24. i. 25. septembar 2021, *Arhivski pogledi*, god. II, br. 2, Tuzla 2021, 303-307.
10. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani”, Tuzla, 27. i. 28. septembar 2019, *Arhivski pogledi*, god. I, br. 1, Tuzla 2020, 215-220
11. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani”, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, godine, *@rhivi*, ICARUS Hrvatska, br. 7, Zagreb 2020
12. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani”, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, godine, *Arhivski glasnik*, Informativni bilten Arhivističkog društva Srbije, br. 14, Beograd 2019, 30-32
13. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa Međunarodne konferencije „Tuzlanski arhivski dani”, Tuzla, 27. i 28. septembar 2019, godine, *Glasnik Udruženja arhivskih radnika Republike Srpske*, god. XI, br. 11, Banja Luka 2019, 387-390.
14. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa okruglog stola Odnos i oblici saradnje arhiva i arhivske djelatnosti i drugih naučnih oblasti, Tuzla, 15.12.2017. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 47, Sarajevo 2017, 376.
15. Jajčević Jasmin, Izvještaj sa okruglog stola „Arhivska građa vjerskih zajednica: stanje, značaj i zaštita” Tuzla, 30.3.2019. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 48, Sarajevo 2018, 223.
16. Novak Miroslav, Mednarodna konferenca „Tuzelski arhivski dnevi”, *Arhivi*, Glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije, Letnik 42, št. 2, Ljubljana 2019, 372-375.
17. Statut Društva arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona, 2019. godina.
18. Šabotić Izet, Hodžić Nerma, Isić Selma, *Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona*, Tuzla 2012.
19. Šabotić Izet, Međunarodni značaj projekta „Arhivska praksa”, *Arhivska praksa*, br. 20, Tuzla 2017.
20. Šabotić Izet, *Projekat: “Arhivska praksa” u funkciji edukacije arhivskih kadrova*, *Arhivska praksa*, br. 15, Tuzla 2012.
21. Šabotić Izet, Zulić Omer, *Arhivska praksa (1998-2017), u povodu dvadeset godina publikovanja časopisa*, Tuzla 2017.

22. Tinjić Adnan, Izvještaj sa okruglog stola „Memoarska građa i usmena predaja – značaj za naučna istraživanja”, Tuzla, 15.12.2015. godine, *Arhivska praksa*, br. 19, Tuzla 2016, 616.
23. Tinjić Adnan, Kulturno-obrazovna djelatnost Arhiva Tuzlanskog kantona u toku 2011. godina, *Arhivska praksa*, br. 15, Tuzla 2012, 635.
24. Zulić Omer, Adrović Saneta, Okrugli sto Genealoška baština – sehara naše prošlosti, Tuzla, 11.12.2012. godine, *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, br. 42, Sarajevo 2012, 285.
25. Zulić Omer, Izložba „Industrijsko naslijeđe-treba li nam? Okrugli sto „Zaštita industrijskog naslijeđa”, *Arhivska praksa*, br. 12, Tuzla 2009, 519.
26. Zulić Omer, Okrugli sto „Fotografska građa – historiografska i umjetnička vrijednost”. Izložba “Fotografijom protiv zaborava”, Tuzla, 20.11.2009, *Arhivska praksa*, br. 13, Tuzla 2010, 494.
27. Zulić Omer, Okrugli sto Naučno i stručno djelo Šabana Hodžića, Tuzla, 15.12.2010, *Arhivska praksa*, br 14, Tuzla 2011, 533.